

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK AZ EGYHÁZI ÉV LITURGIÁJÁHOZ

A MAGYARORSZÁG LATIN SZERTARTÁSÚ
EGYHÁZMEGYÉI SZÁMÁRA KÉSZÍTETT
DIREKTÓRIUM MELLÉKLETE

MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA
BUDAPEST, 2016

Összeállította:
Magyar Liturgikus és Egyházzenei Intézet

© Magyar Katolikus Püspöki Konferencia
© Magyar Liturgikus és Egyházzenei Intézet
© Szent Gellért Kiadó és Nyomda

Kiadó: Szent Gellért Kiadó és Nyomda
Felelős kiadóvezető: Nagy Alexandra
Nyomás és kötés: Dürer Nyomda
Ügyvezető igazgató: Fekete Viktor

Előszó helyett

„Isten népe minden egyes napot megszentel liturgikus ünnepléssel, főképp szentmiseáldozattal és zsolozsmával.

A liturgikus nap éjféltől éjfélig tart. A vasárnap és a főünnepek megülése azonban már az előző nap estején megkezdődik.”

*(Egyetemes szabályok
a liturgikus évről és naptárról, 3.)*

„Az Egyház mint jó édesanya feladatának tartja, hogy isteni vőlegényének üdvösséget szerző művét az év folyamán meghatározott napokra szétosztva, szent emlékezéssel ünnepelje. Minden héten vasárnap, az Úr napjának nevezett napon megemlékezik az Úr föltámadásáról, melyet az esztendőben egyszer, a legnagyobb ünnepen, húsvétkor az Ő boldog szenvedésével együtt ünnepel.

Az esztendő folyamán pedig Krisztus egész misztériumát kibontja a megtestesüléstől és a születéstől kezdve a mennybemenetelen és pünkösdön át az Úr boldog reménnyel várt eljöveteléig.

A megemlékezés a megváltás misztériumait az időben megjeleníti, s ezáltal az Úr erényeinek és érdemeinek gazdagságát föltárja a híveknek, hogy meríthessenek belőle és betelhessenek az üdvösség kegyelmével.”

(Sacrosanctum Concilium, 102.)

RÖVIDÍTÉSEK

CIC	Az egyházi törvénykönyv (<i>Codex Iuris Canonici</i> , Bp. SZIT, 2015)
ESZ	Egyetemes szabályok a liturgikus évről és naptárról (In.: <i>Misekönyv</i> , Bp. SZIT, 1991. 77—83. old.)
ILÁR	Általános Rendelkezések az Imaórák Liturgiájáról (In.: <i>Az Imaórák Liturgiája</i> , I. kötet, Bp.: SZIT, 2014)
KEK	A Katolikus Egyház Katekizmusa
PS	Paschalis Sollemnitatis (<i>Körlevél a húsvéti ünnepek előkészítéséről és megünnepléséről.</i> Római Dokumentumok XXI. Bp.: SZIT, 2002)
RMÁR	A Római Misekönyv Általános Rendelkezései (Bp.: SZIT, 2009)

TUDNIVALÓK A SZENTMISÉHEZ

A főünnepek és ünnepek miséje

A főünnep miséjében mindig van Dicsőség és Hitvallás is, az ünnep miséjéhez azonban csak a Dicsőség tartozik szervesen. A mise olvasmányait az ünnepről, ill. a megfelelő közös részből vesszük. Ha az ünnepnek van saját prefációja, úgy azt kell venni (a *Direktórium* ezt jelöli). Ha nincs saját prefációja, de az ünnep egy vagy több szentről szól, akkor a szentnek megfelelő (szm.) prefációt kell mondani. Egyébként az illető időszak prefációját vesszük, évközi időben pedig a közös prefációk valamelyikét.

Az évközi köznapok miséje

Az évközi köznapok miséjeként vehető bármely évközi vasárnap miséje, Dicsőség és Hitvallás nélkül, a közös prefációk valamelyikével. Sőt, e napokon mondható bármely, különféle szükségletekben mondható, votív vagy gyászmise is. Bármelyik szentről mondható mise, akinek a neve *A magyar naptárral bővített általános római naptárba* fel van véve. (Jelzés a *Direktórium*ban: Mise: szabadon választható.)

A misében – hacsak külön nincs említve – nincs sem Dicsőség, sem Hitvallás. Egyes ünnepélyes alkalmakkor szabad a miséhez hozzáadni a Dicsőséget, esetleg a Hitvallást is. A Niceai-Konstantinápolyi Hitvallás helyett mondható az Apostoli Hitvallás is.

A mise könyörgései

A mise könyörgéseire nem adható hozzá más könyörgés. Az évközi („*per annum*”) köznapi misékben

szabad az évközi vasárnapok könyörgései helyett venni a különféle szükségletekben mondható misék, illetve a votív misék könyörgéseit. Egyes különleges szándékokat az Egyetemes könyörgésekbe (*Oratio fidelium*) foglaljunk bele.

A kalendáriumban szereplő új szenteknél, akiknek a saját kollektájuk a *Misekönyvből* illetve az *Újabb Szentek Miseszövegeiből* (ÚSZM) hiányzik, a kollektát a közös misék miseszövegeiből vegyük.

December 17-től 24-ig, Karácsony nyolcadában és Nagyböjtbén, amikor a szentek emléknapjai nem ünnepelhetők, megemlékezésként mégis vehető a napi kollekta helyett a napi szentről szóló kollekta.

A mise olvasmányai

Az Olvasmány, Válaszos zsoltár, Szentlecke és Evangélium a megfelelő olvasmányoskönyvekben található meg.

A *Direktórium* csak akkor jelöli külön, hogy melyik kötetet használjuk, ha a mise olvasmányai nem a vasárnapok vagy a köznapok sorozatából vannak.

A szentekről szóló misék olvasmányaival kapcsolatban a következőket kell megjegyeznünk: A fő-ünnepken és ünnepken mindig a jelzett olvasmányokat kell vennünk. Emléknapon csak abban az esetben kell az emléknapra szóló olvasmányokat venni, ha azok valóban az illető szentről szólnak (vagyis a bibliai szentek esetében, pl. Szent Barnabás apostol), egyébként lehet választani a köznap vagy a szentek olvasmányai között. A miséző pap dönti el, hogy lelkipásztori szempontból melyik olvasmányt válassza. Többnyire érdekesebbnek látszik megtartani

az egyes liturgikus időszakokra kijelölt szentírási könyveknek megközelítően folyamatos olvasását. (Vö. *A Szentmise Olvasmányai „A” év, Előzetes tudnivalók*, 78. sz.) Amennyiben pedig a hét folyamán a köznapok olvasmányából valamelyik kimaradna egy közbeeső ünnep folytán, lehet az így elmaradt olvasmányokat más napokon venni az aznapi helyett, ha alkalmasabbnak látszik.

Az olvasmányokra vonatkozó általános tudnivalókat és előírásokat részletesen megtalálhatjuk az „A” évre szóló vasárnapi kötet elején.

A prefációk

„A prefációk bősége a *Római Mise* könyvben azt a célt szolgálja, hogy a hálaadás gondolata az Eucharisztikus ima keretén belül teljesebb módon ragyogjon fel, és hogy az üdvösség misztériumának különféle szempontjai teljesebb fényben álljanak előttünk.” (RMÁR, 364.)

Az évközi időben, hacsak más prefáció nincs jelezve, köznapokra mindig a közös prefációk egyikét vesszük (kivéve a IV. és a különleges alkalmakra szóló Eucharisztikus imák választása esetén, amelyeket mindig saját prefációjukkal mondunk). Minden más napi misében jelezve van a prefáció a *Direktórium*ban.

Az eucharisztikus ima

„A papra tartozó részek között első helyen áll az eucharisztikus ima. Az egész ünneplésnek ez a csúcspontja.” (RMÁR, 30.) „A pap előjárói tisztségére tartozó részek jellege megkívánja a világos és jól hallható előadást, és mindenki részéről a figyelmes hallgatást. Amíg a pap ezeket a részeket mondja, más

imák és énekek nem végezhetők, és hallgasson az orgona vagy más egyéb hangszer.” (RMÁR, 33.)

„A Mise rendjében található Eucharisztikus imák közötti helyes választást” a RMÁR, 365. pontja az alábbiak szerint szabályozza:

- a) „Az első Eucharisztikus ima, vagyis a Római kánon mindenkor vehető, de kiváltképpen alkalmas azokon a napokon, amelyeken saját *A szentek közösségében* vagy *Kérünk, Istenünk*; van, ezenkívül az apostolok ünnepein és azoknak a szenteknek a napjain, akikről megemlékezés történik e kánonban, továbbá vasárnap, hacsak lelkipásztori szempontok nem javallják a harmadik Eucharisztikus imát.
- b) A második Eucharisztikus ima sajátos jellege miatt inkább köznapra vagy sajátos alkalmakra való. Van ugyan saját prefációja, de vehető más prefációkkal is, főleg azokkal, amelyek az üdvösség misztériumát összefoglalóan tárják elénk, mint például a közös prefációk. Amikor a szentmisét a megholtakért végezzük, a megfelelő helyen, az *Emlékezzél meg* előtt beiktatható a megfelelő külön imádság.
- c) A harmadik Eucharisztikus ima bármelyik prefációval végezhető. Különösen vasárnapokon és ünnepeken ajánlott. Ha a misét halottért ajánlják fel, a harmadik Eucharisztikus imába beiktatható a megjelölt helyen a megadott külön imádság a következő szavak után: *Jóságos Atyánk, vond magadhoz irgalmasan a világon szétszóródott valamennyi gyermekedet.*
- d) A negyedik Eucharisztikus ima saját, mással nem helyettesíthető prefációval rendelkezik, és az üdv-

történet teljesebb összefoglalását nyújtja. Vehető, amikor a misének nincs saját prefációja, valamint az évközi vasárnapokon. Ebbe az Eucharisztikus imába, tekintettel felépítettségére, nem lehet beiktatni külön szöveget elhunytért.”

A Különleges alkalmakra szóló Eucharisztikus imák a *Misekönyv* 492–511. oldalain találhatók. Ezek saját prefációval rendelkeznek, ezért – a IV. Eucharisztikus imához hasonlóan – csak azokban a misékben választhatók, amelyekben nem kell a saját prefációt mondani.

A koncelebrálás (együttmisézés)

Az együttmisézés megfelelő módon fejezi ki a papságnak, az áldozatnak és Isten egész népének egységét (vö.: RMÁR, 199.). Mindenkor ajánlatos, amikor lelkipásztori szükségletek nem indokolják a papok egyenkénti misézését. A koncelebrálóknak nem kell kazulát viselniük, elég ha albát (de nem karinget) és stólát öltenek. A főcelebránsnak azonban mindig a teljes papi öltözetet kell viselnie (tehát kazulát is). A koncelebrálóknak nemcsak azokat a szavakat kell mondaniuk, melyek az érvényességhez okvetlenül szükségesek (a konszekráció szavai), hanem mindenben meg kell tartaniuk az együttmisézésre vonatkozó előírásokat: RMÁR, 199–251.

„Azokat a szövegeket, amelyek minden koncelebrálóra tartoznak, a koncelebrálók valamivel halkabban úgy mondják, hogy a főcelebráns hangja jól hallható legyen. A nép így könnyebben megérti a szavakat.” (RMÁR, 218.) Az epiklézist a koncelebrálók a kezüket (tenyérrel lefelé) a felajánlott adományok fölé

terjesztve mondják. Az átváltoztatás szavaira a koncelebrálók a kenyér és a bor felé kinyújtják jobb kezüket, rámutató gesztussal (tenyerüket oldalt fordítva).

TUDNIVALÓK A ZSOLOZSMA VÉGZÉSÉHEZ

Általában minden nap az aznapra jelzett zsolozsmát és misét kell végezni. Amely napon két vagy több zsolozsmát jelez a *Direktórium*, bármelyik végezhető tetszés szerint. Az általános vagy az egyházmegye külön kalendáriumától csak a templom címének napján (búcsúnap) van eltérő zsolozsma, amennyiben az egyébként nem főünnep.

A templom címének ünnepe az illető templomban főünnep (*sollemnitas*). Ha a *Liturgikus Napok Táblázatának* első három pontjában említett napok valamelyikére esne, a legközelebbi, nem akadályozott napra kerül áthelyezésre. Egyébként saját napján üljük meg.

A templom címének napján ünnepi zsolozsmát kell végezni az előző napon imádkozott I. Esti dicsérettől kezdve. Ha az ünnepet közvetlenül megelőzi vagy követi egy a főntebb említett napok közül, annak átadja I. vagy II. Esti dicséretét.

A következő tudnivalókat a Zsolozsma végzésének rendjéről az ILÁR, 225—240-ből vesszük:

„Főünnepeken

225. A főünnepeknek előestéjükön I. Esti dicséretük van.

226. Mind az I. mind a II. Esti dicséretben saját: a himnusz, az antifónák, a rövid olvasmány válaszos

énekével együtt és a zárókönyörgés. Ha ezekből valamelyik hiányoznék, azt a *Közös részből* kell venni.

Az I. Esti dicséret mindkét zsoltára ősi hagyomány szerint általában a *Laudate (Hallel)* zsoltárok közül van (vagyis a 112., 116., 134., 145., 146., 147. zsoltárok közül); az újszövetségi kanticum meg van adva. A II. Esti dicséretben a zsoltárok és a kanticum saját. A fohászokat, ha nem lennének megadva, a *Közös részből* kell venni.

227. A Reggeli dicséretben saját: a himnusz, az antifónák, a rövid olvasmány válaszos énekével együtt és a zárókönyörgés.

Ha valamelyik nem lenne megadva, a *Közös részből* kell venni. A zsoltárok a *Zsoltáros rész* I. vasárnapjának zsoltárai. A fohászokat, ha nem lennének megadva, a *Közös részből* kell venni.

228. Az Olvasmányos imaórában minden saját: a himnusz, az antifónák, a zsoltárok, az olvasmányok és a válaszos énekek. Az első olvasmány szentírási, a második a szenttel kapcsolatos. Ha pedig olyan szentről van az ünneplés, akinek csak helyi tiszteletét őrzik és még a helyi *Saját részben* sem kapott külön szövegeket, akkor mindent a *Közös részből* kell venni. Az Olvasmányos imaóra végén *Téged, Isten, dicsérünk...* himnusz van és saját zárókönyörgés.

229. A Napközi imaórában, vagyis a Délelőtti, Déli és Délutáni imaórában a napi himnuszt kell venni, hacsak nincs másképpen jelezve. A zsoltárok a zárándokzsoltárok közül valók, saját antifónával; ha azonban éppen vasárnap van, a *Zsoltáros rész* I. vasárnapjának zsoltárait vesszük. A rövid olvasmány és a

zárókönyörgés saját. Urunk egyes főünnepeire azonban külön kiemelt zsoltárok vannak.

230. A Befejező imaórában mindent a vasárnapról kell venni az I. illetve a II. Esti dicséret után.

Ünnepeken

231. Az ünnepeknek nincsen I. Esti dicséretük, kivéve, amikor Urunk valamely ünnepe vasárnapra esik. Az olvasmányos imaórában, a Reggeli és az Esti dicséretben mindent úgy kell végezni, mint a főünnepen.

232. A Napközi imaórában, vagyis a Délelőtti, Déli és Délutáni imaórában a napi himnuszot vesszük, a zsoltárokat antifónáikkal a köznapról, hacsak valamilyen sajátos ok vagy hagyomány nem kívánja meg, hogy saját antifónát vegyünk, amikor is ez ott közölve van. A rövid olvasmány és a zárókönyörgés saját.

233. A Befejező imaóra a köznapi.

A szentek emléknapjain

234. A kötelező és tetszés szerinti emléknap között, amennyiben ez utóbbit megüljük, a zsolozsma rendjét illetően nincs semmi különbség, hacsak nem olyan tetszés szerinti emléknapról van szó, amely történetesen kiváltságos időre esik.

a) Egyszerű köznapokra eső emléknapok

235. Az Olvasmányos imaórában, a Reggeli és az Esti dicséretben:

a) a zsoltárokat antifónáikkal együtt a soros köznapról kell venni, hacsak nincsenek jelezve saját antifónák vagy saját zsoltárok;

b) az Imádságra hívás antifónáját, a himnuszt, a rövid olvasmányt, a Benedictus- és a Magnificat-antifónát, valamint a fohászokat – ha van saját – a szentről vesszük, egyébként vagy a *Közös részből*, vagy a soros köznapról;

c) a zárókönyörgés mindig a szentről van;

d) az Olvasmányos imaórában az első olvasmány válaszos énekével együtt a soros szentírási részlet (*Scriptura occurrens*). A második olvasmány saját, vagy a *Közös részből* vett válaszos énekével együtt a szenttel kapcsolatos (*Lectio hagiographica*). Ha nincs saját olvasmány a szentről, akkor az egyházatyák szövegeiből vesszük a soros köznap olvasmányát. Nincs *Téged, Isten, dicsérünk...* himnusz.

236. A Napközi imaórában, vagyis a Délelőtti, Déli és Délutáni imaórában, valamint a Befejező imaórában nincs említés a szentről, hanem minden a köznapról van.

b) Kiváltságos időkre eső emléknapok

237. Vasárnap, főünnepeken és ünnepeken, valamint Hamvazószerdán, Nagyhéten és Húsvét nyolcada alatt az esedékes emléknapról semmit sem veszünk.

238. Nem ünneplünk kötelező emléknapot december 17-től 24-ig, valamint Karácsony nyolcada alatt és Nagyböjt köznapjain, még külön naptár alapján sem. Ha ilyen emléknap történetesen Nagyböjtre esnék, abban az évben tetszés szerinti emléknapnak számít.

239. Ha valaki az előző pontban említett időkben akar ünnepelni egy szentet, akit egyébként kötelező emléknappal ünnepünk, akkor:

a) az Olvasmányos imaórában az *Időszaki* részből vett patrisztikus olvasmány és annak válaszos éneke után vegye a szenttel kapcsolatos olvasmányt is a maga válaszos énekével, és befejezősül a szentről szóló könyörgést imádkozza el;

b) ezenkívül a Reggeli és az Esti dicséretben a zárókönyörgés után – elhagyva annak záradékát – elmond-hatja a szentről (a *Saját* vagy a *Közös* részből) vett antifónát és könyörgést.

c) Szűz Mária szombati emléknapja

240. Azokon az évközi szombatokon, amelyeken megengedett a tetszés szerinti emléknapok ünneplése, ugyanazzal a rítussal vehető Szűz Mária szombati emléknapja a maga olvasmányával.”

Vasárnapokon, főünnepeken és ünnepeken az Olvasmányos imaórát vigíliás ünneplés keretében is lehet végezni, a Zsolozsmáskönyvben (ILÁR, 73.) leírt rend szerint.

Az Imaórák Liturgiájának 1991-es és 1992-es kiadásai az A, B, C évek megfelelő *Benedictus*- és *Magnificat*-antifóna csak a Függelék IV. részébe kerülhetett be. Az újabb kiadásban ez már a megfelelő vasárnapok zsolozsmájánál található.

ABÚCSÚK

„Maga az Apostoli Paenitentiaría a Szentséges Atya szándéka szerint óhajtja, hogy a hívők, követve püspökeik tanítását és irányítását, őszinte és bensőséges vallásos lelkülettel éljenek a bűcsúk lehetőségével, hogy így gyarapodjék jámborságuk a Szentháromság dicsőségére.” (*Az Apostoli Paenitentiaría Dekrétumából*)

„A bűcsú Isten színe előtt a már megbocsátott bűnökért járó, ideig tartó büntetések elengedése, melyeket a keresztyén hívő, aki megfelelően fölkészült és teljesítette a kiszabott föltételeket, elnyer az Egyház segítségével, mely mint a megváltás szolgálója, Krisztus és a szentek elégtételt nyújtó érdemeinek kincstárát hivatalosan kezeli és részesít belőle.” (*A Bűcsúk Kézikönyve, A bűcsúkra vonatkozó szabályok*, 1.)

Az Egyház által felkínált bűcsúk hatályos engedélyeit, feltételeit *A Bűcsúk Kézikönyve: Szabályok és bűcsúengedélyek* c. kiadvány (Bp.: SZIT, 2000.) tartalmazza, mely az *Enchiridion Indulgentiarum Normae et Concessionis* c. szabályzat jóváhagyott magyar fordítása.

„A bűcsú elnyerésére az alkalmas, aki meg van keresztyelve, nincs kiközösítve, és legalább a bűcsú elnyeréséhez megkívánt cselekedet befejezésekor a kegyelem állapotában van.

Ahhoz, hogy az alkalmas alany a bűcsút elnyerje, legalább általános szándékkal akarnia kell a bűcsút elnyerését, és megfelelő időben és módon végre kell hajtania a cselekedetet, melyhez a bűcsút kapcsolódik.”
(*A Bűcsűk Kézikönyve, A bűcsűkra vonatkozó szabályok*, 17.)

„A teljes bűcsút elnyeréséhez azon túlmenően, hogy a léleknek nem szabad ragaszkodnia semmiféle bűnhöz, még bocsánatos bűnhöz sem, meg kell tenni a következő három feltételt: szentségi gyónás, szentáldozás, a Szentatya szándékára történő imádság.

A három feltétel [...] a megszabott cselekedet végrehajtása előtt vagy után több nappal is teljesíthető; a szentáldozást és az imádságot azonban tanácsos a bűcsúval járó cselekedet megtétele napján elvégezni.”
(*A Bűcsűk Kézikönyve, A bűcsűkra vonatkozó szabályok*, 20. 1. §, 3. §.)

A megyéspüspökök által meghatározott három ünnepen az előírt forma betartásával teljes bűcsúval járó pápai áldásról *A bűcsűkra vonatkozó szabályokban* – 7. (*Bűcsűk Kézikönyve*), illetve a *Caerimoniale Episcoporum*ban találunk útmutatást azok, akikre a jog szerint ez vonatkozik.

„Teljes bűcsút nyerhet 1. a pap, aki pappá szentelésének 25, 50, 60 és 70. évfordulóján Isten előtt megújítja elhatározását, hogy a hivatásával járó kötelességeit hűen fogja teljesíteni; 2. a püspök, aki szentelésének 25, 40 és 50. évfordulóján Isten előtt megújítja elhatározását, hogy a hivatásával járó kötelességeit hűen fogja teljesíteni; 3. a hívő, aki a jubileumi szent-

misén áhítattal részt vesz.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 27. 2. §)

„A gyóntatók mind a cselekedeteket, mind a föltételeket fölcserélhetik valami másra azok esetében, akik törvényesen akadályozva vannak, vagy az előírtakat képtelenek teljesíteni.” (*A Búcsúk Kézikönyve, A búcsúkra vonatkozó szabályok*, 24.)

ADVENTI IDŐ

„Az adventi időnek kettős jellege van. A karácsonyi ünnepekre való előkészület ideje ez, amikor Isten Fiának az emberekhez való első eljövételére emlékezünk. Egyúttal azonban olyan időszak is, amelyikben ez a visszaemlékezés ráirányíthatja figyelmünket Krisztus történelemvégi, második eljövételének várására. E két ok miatt az adventi idő a bensőséges és örvendező várakozás ideje.”

(ESZ, 39.)

Tudnivalók az adventi időre:

- Advent december 16-ig tartó, első szakaszának köznapjain komoly igény vagy lelkipásztori érdek alapján a templomigazgató vagy a miséző pap megítélése szerint vehetők a különféle alkalmakra szóló és votív misék. (Vö. RMÁR, 376.)
- Egyszerű megemlékező gyászmisék az adventi időben nem mondhatók. (Vö. RMÁR, 381.)
- Az adventi koszorú megáldásának és az adventi gyertyagyújtásnak menetét lásd: *Praeorator*, 96. old.
- „Advent idején az oltár virággal való díszítése visszafogottabb legyen, hogy megfeleljen ezen idő jellegének, és ne vételezze elő (a szerk.) az Úr születésének teljes örömet.” (RMÁR, 305.)
- Ebben az időben az orgona és más hangszerek használata is legyen visszafogottabb. (Vö. *Caeremoniale Episcoporum*, 236.)

– A házasságkötés ünneplésekor is a bűnbánati napok jellegét őrizzük. (Vö.: *A Házasságkötés szertartásának rendje*, 32.)

Tudnivalók Advent utolsó hetére:

- Advent III. vasárnapján (*Gaudete* vasárnap) a miseruha színe a viola helyett lehet rózsaszín is.
- „Nem ünneplünk kötelező emléknapot december 17-től 24-ig, [...] még külön naptár alapján sem.” (ILÁR, 238.)
- Ha valaki ünnepelni akar egy szentet ebben az időszakban, akkor:
 1. A Misében a soros nap kollektája helyett vehető a szent saját kollektája. (Vö.: RMÁR, 355.)
 2. A Zsolozsmában az Olvasmányos imaórában az Időszaki részből vett patrisztikus olvasmány és annak válaszos éneke után vegye a szenttel kapcsolatos olvasmányt is a maga válaszos énekével, és befejezésül a szentről szóló könyörgést imádkozza el. A Reggeli és az Esti dicséretben a zárókönyörgés után – elhagyva annak záradékát – elmondhatja a szentről (a *Saját* vagy a *Közös* részből) vett antifónát és könyörgést. (Vö.: ILÁR, 239.)
- Az ordinárius rendeletére vagy engedélyével december 17–24 közötti köznapokon „valamely súlyosabb szükség idején vagy megfelelő lelkipásztori okból mondható” különféle alkalmakra szóló vagy votív mise, a vasárnap kivételével. (Vö. RMÁR, 374.)

- Egyszerű megemlékező gyászmisék nem mondhatók. (Vö. RMÁR, 381.)
- A Zsolozsmában a Reggeli és Esti dicséret zsoltáraihoz a hét napjának megfelelő antifónákat vesszük, az Esti dicséretben a *Magnificathoz* a dátumnak megfelelő Ó-antifónát.

**I. December 24. – köznap –
Urunk születésének vigíliája**

- Amennyiben e nap péntekre esik, a CIC felment a bűnbánati nap tartása alól.

KARÁCSONYI IDŐ

„A húsvéti misztérium évi ünneplése után legfontosabbnak tartja az Egyház, hogy megemlékezzék Urunk születéséről és első bemutatkozásairól. Ez történik a karácsonyi időszakban.”

(ESZ, 32.)

Tudnivalók Karácsony nyolcadára:

- Karácsony nyolcadában minden Olvasmányos imaórán imádkozzuk a *Te Deumot*.
- Az egész nyolcad alatt a két vasárnapi Befejező imaóra közül lehet választani.
- Karácsony nyolcadában a karácsonyi prefációt vesszük, ezért a IV. és a különleges alkalmakra szóló Eucharisztikus imák nem mondhatók.
- A soros nap zsoltárait folytatólagosan az I. vagy a IV. zsoltárhétről vesszük, attól függően, hogy december 24-én melyik hétnél tartottunk.

I. December 25. – KARÁCSONY, URUNK SZÜLETÉSE – FÜ nyolcaddal

- Az I. Esti dicséretet Karácsony ünnepéről vesszük, amely végezhető a vigília mise előtt vagy után is.
- „Nagyon megfelelő, ha Urunk születésének éjszakáján, a szentmise előtt az Olvasmányos imaórát ünnepélyes vigíliával tartják.” (ILÁR, 215.)

- „A Befejező imaórát csak azok kötelesek elvégezni, akik az Olvasmányos imaórán és az éjféli misén nem vettek részt.” (*Az Imaórák Liturgiája*, I. kötet, 338. old.)
- Az éjféli szentmise előtt meghirdethető Karácsony ünnepe. Rendjét lásd: *Praeorator*, 97–100. old.
- Amennyiben e nap péntekre esik, a CIC felment a bűnbánati nap tartása alól.
- „Karácsony napján a Reggeli dicséret általában a pásztorok miséje előtt van.” (ILÁR, 216.)
- „Karácsony napján minden pap három misét mondhat vagy koncelebrálhat, amennyiben ezeket a megfelelő időben végzik.” (*Misekönyv*, 133. old.)
- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki a pápa *Urbi et Orbi* áldását [...] áhítattal fogadja, akkor is, ha fizikailag nincs jelen, de a szertartást televízió vagy rádió vagy világhálón (a szerk.) keresztül áhítattal követte.” (*A Búcsúk Kézikönyve*, *Búcsúengedélyek*, 4.)

II. Vasárnap Karácsony nyolcadában vagy december 30. –

A Szent Család: Jézus, Mária és József – Ü

- Családok megáldása a *Praeorator* szerint: 100–102. old.

III. December 27. – Szent János apostol és evangélista –Ü

- Bormegáldás az *Áldások könyve* szerint: 452–459. old.

**IV. December 31. – Karácsony nyolcada alatti
VII. nap**

- Év végi hálaadás a *Praeorator* szerint:
102–106. old.
- „Teljes búcsút nyerhet az év utolsó napján az a hívő, aki templomban vagy kápolnában áhítattal részt vesz a *Te Deum* ünnepélyes éneklésében vagy elmondásában, hálaadásul az esztendőben kapott jótéteményekért.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 26. 1. §)

**V. Január 1. – SZŰZ MÁRIA, ISTEN ANYJA
(Újév) – FÜ – Parancsolt ünnep!**

- A Béke világnapja. Az egyetemes könyörgések szándékai között imádkozzunk a békéért is.
- Ma vagy Urunk megjelenésének ünnepén kihirdethetők az egyházi év változó ünnepei. Rendjét lásd: *Praeorator*; 106–107. old.
- Ma nem, de a következő napok egyikén a nép részvételével mutatható be szentmise a békéért (*Különféle szükségletekben mondható misék és könyörgések*, 22a v. 42. szám), és mondható a polgári év kezdetére javasolt szentmise is (24. szám).
- Amennyiben e nap péntekre esik, a CIC felment a bűnbánati nap tartása alól.
- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki templomban vagy kápolnában áhítattal részt vesz a [...] *Veni Creator* himnusz ünnepélyes éneklésében vagy elmondásában az év első napján, Isten

segítségét kérve az esztendőre.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek* 26. 1. §. 1.)

Tudnivalók a karácsonyi idő köznapjaira:

- Az *Imaórák Liturgiájának* I. kötete, a *Misekönyv* illetve a *Szentmise Olvasmányainak* könyve eltérő megnevezéssel hozza az egyes napokat:
- Az adott naptári napról imádkozzuk a zsoltoszmát (pl.: január 4.).
- A szentmise könyörgéseit a hét megfelelő napjánál találjuk (pl.: szerda, Vízkereszt előtt, v. után).
- A szentmise olvasmányait az adott naptári napról vesszük (pl.: január 4.).

I. Január 6. – URUNK MEGJELENÉSE, VÍZKERESZT – FÜ – Parancsolt ünnep!

- Ma végezzük hagyományosan a víz megáldását az *Áldások könyve* szerint (428–432. old.).
- Ma, vagy az új esztendő első napjaiban kihirdethetők az új év fontosabb ünnepei. Rendjét lásd: *Praeurator*; 106–107. old.
- Amennyiben e nap péntekre esik, a CIC felment a bűnbánati nap tartása alól.

ÉVKÖZI IDŐ

„A sajátos jellegű időkön kívül van még harminchárom, esetleg harmincnégy hét az év folyamán. Ilyenkor Krisztus misztériumának nem valamely külön szempontját ünnepeljük, hanem éppen Krisztus misztériumát a maga teljességében, kiváltképpen a vasárnapokon. Ezt az időszakot hívjuk évközi időnek.”

(ESZ, 43.)

Tudnivalók az évközi időre:

- A napi zsoltosma végeztével a *Salve Regina*-t (Üdvözlégy Úrnőnk) vagy más antifónát imádkozunk.
- A harangszóra az *Úrangyalát* imádkozzuk.
- Köznapokon és nem kötelező emléknapokon a szentmise választható az évközi időről, vagy a különféle szükségletekben mondható (*Misekönyv*, 823–886. old.), vagy a votív misék közül (*Misekönyv*, 889–908. old.). Rituális misék mondhatók. Megemlékező gyászmisék is bemutathatóak. A *Direktórium* jelölése: szabadon választható.
- „Azokon az évközi szombatokon, amelyeken megengedett a tetszés szerinti emléknapok ünneplése, ugyanazzal a rítussal vehető Szűz Mária szombati emléknapja is.” (*Az Imaórák Liturgiája*, III. 1649. old.)

I. Évközi 2. vasárnap

- Ma van az Elvándorlók és menekültek világnapja. Imádkozzunk értük az egyetemes könyörgeésekben.

II. Imahét a keresztények egységéért

- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki a keresztények egységéért tartott imahét néhány imádságos összejövetelén és e hét záró szertartásán részt vett.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsú-engedélyek*, 11. 1. §)

**III. Február 2. – Urunk bemutatása
(Gyertyaszentelő Boldogasszony) – Ü**

- A nap főmiséje a gyertyaszentelő körmenettel kezdődik, amint a *Misekönyv*ben jelezve van.
- Ma könyörgőnap van szerzetesi hivatásokért. Emlékezzünk meg erről a szentbeszédekben és az egyetemes könyörgésekben.

IV. Február 3. – Szent Balázs püspök és vértanú – e

- Ma vagy a következő vasárnap Balázs-áldás adható, melyet csak püspök, pap vagy diakónus szolgáltathat ki. Rendje a *Praeurator* szerint (147. oldal).

V. Február 11. –

A lourdes-i Boldogságos Szűz Mária – e

- Ma van a betegek világnapja. Adjunk lehetőséget a betegek kenetének közösségi kiszolgáltatására templomunkban. Az egyetemes könyörgések szándékai között imádkozzunk a betegekért is.

VI. A nagyböjtöt megelőző vasárnap

- Ma könyörgőnap van a világ éhezőiért. Az egyetemes könyörgések szándékai között imádkozunk az éhezőkért is.

NAGYBÖJTI IDŐ

„A nagyböjti idő célja húsvét ünneplésének előkészítése.

A nagyböjti liturgia hangolja ugyanis a húsvéti misztérium megünneplésére mind a keresztségre készülöket a kereszteny beavatás különféle fokozatai által, mind a hívőket is, akik visszaemlékeznek keresztségükre és bűnbánatot tartanak.”

(ESZ, 27.)

Tudnivalók a nagyböjti időre:

– Nagyböjtre és a húsvéti időszak ünneplésére vonatkozóan fontos előírásokat és irányelveket tartalmaz a *Körlevél a húsvéti ünnepek előkészítéséről és megünnepléséről* c. dokumentum, amely a *Római Dokumentumok* sorozatban jelent meg (XXI.). Rövidítése: PS.

– „A nagyböjti idő hamvazószerdától nagycsütörtök estig, a szentmise megkezdéséig tart. Nagyböjt kezdetétől a húsvéti virrasztásig nem mondunk *Allelujá*-t.” (ESZ, 28.)

– „A Szent Negyvennap folyamán tilos az oltárt virágokkal díszíteni, kivéve a *Laetare* vasárnapot (Nagyböjt IV. vasárnapját), valamint a főünnepeket és az ünnepeket.” (RMAR, 305., és vö.: PS, 25.)

– Ebben az időben az orgona és más hangszerek is csak az ének kíséretére szolgálhatnak. (*Caeremoniale Episcoporum*, 252.)

- Az ünnepeket és főünnepeket kivéve a szentmisét és a zsolozsmát mindig a nagybőjti időről vesszük.
- Nagyböjt során csak ünnepeken és főünnepeken van az Olvasmányos imaórában *Te Deum*, a misében pedig csak ekkor éneklünk Dicsőséget – ezt jelöli a *Direktórium*.
- A szentek emléknapjai csak megemlékezéssel ünnepelhetők:
 1. A Misében a soros nap kollektája helyett vehető a szent saját kollektája.
 2. A Zsolozsma Olvasmányos imaórájában az *Időszaki részből* vett második olvasmány és annak válaszos éneke után vehető a szenttel kapcsolatos olvasmány is a maga válaszos énekével, és befejezőül a szentről szóló könyörgést imádkozzuk el. A Reggeli és az Esti dicséretben a zárókönyörgés után – elhagyva annak záradékát – elmondhatjuk a szentről vett antifónát és könyörgést.
- Rituális misék köznapokon mondhatók, vásárnapokon nem. (Kivételt képeznek a Katekumenátus rítusait kísérő szentmisék.)
 - „Ha a házasságkötésre [...] nagyböjt idején kerülne sor, a plébános figyelmeztesse a jegyeseket, hogy vegyék figyelembe az adott nap sajátos természetét.” (*A Házasságkötés szertartásának rendje*, 32.)
 - A votív és a különféle szükségletekben mondható misék ebben az időben nem vehetők, csak az ordinárius engedélyével, szükség esetén. Hamvazószerdán, a nagybőjti vásárnapokon és főünnepeken azonban semmiképpen sem.
 - A megemlékező gyászmisék nem mondhatók.

- „A nagyböjtben szokásos népi ájtatosságokat (mint pl. a keresztyúti ájtatosság), ápolni és liturgikus szellemmel kell [...] megtölteni, hogy ezek könnyen rávezessék a híveket Krisztus húsvéti misztériumának megünneplésére.” (PS, 20.)
- A népért végzett zárókönyörgések a *Misekönyv* 527–530. oldalain találhatóak.
- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki nagyböjti pénteken szentáldozás után a feszület előtt áhítattal elimádkozza az *Íme, jószágos, édes Jézusom* imádságot.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 8. 1. §. 2.)

I. Hamvazószerda

- Ezen a napon szigorú böjt van.
- A Reggeli dicséretben vehetők a III. hét péntekének zsoltárai antifónáikkal együtt.
- A szentmisében a bűnbánati cselekmény és az *Uram irgalmazz* elmarad.
- A homília után hamvazás van, a *Misekönyv*ben leírt rend szerint (155. old.)

II. NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA

- Meghamvazhatók azok, akik hamvazószerdán nem részesültek a szentelményben.

III. NAGYBÖJT 5. VASÁRNAPJA

- „Megtartható a feszületek és képek letakarásának szokása a templomban Nagyböjt V. vasárnapjától a Püspöki Konferenciák határozata szerint. Ebben az esetben a feszületek maradjanak letakarva a nagypénteki szertartás végéig, a ké-

pek pedig egészen a húsvéti vigília kezdetéig.” (PS, 26.)

IV. VIRÁGVASÁRNAP

- „Ezen a napon ünnepli az Egyház Krisztus Urunk Jeruzsálembe való bevonulását a húsvéti misztérium beteljesítésére. Éppen ezért a nap minden miséjében megemlékezünk Urunknak erről a bevonulásáról, mégpedig a főmise előtt körmenettel vagy ünnepélyes bevonulással, a többi mise előtt pedig egyszerű bevonulással. Ünnepélyes bevonulást tarthatunk a napnak nem csupán egy, hanem több miséje előtt is, ha a mise látogatott, népes szokott lenni.” (*Mise-könyv*, 200. old.; PS, 29.) Körmenet azonban csak a főmisébe integrálva tartható.
- A passiót lehet különböző szereposztásban végezni, de Jézus szerepét egy diakónusnak kell énekelnie (vagy olvasnia); ha nincs jelen diakónus, akkor magának a papnak (vö.: RMÁR, 59.). „A szenvedéstörténetnek ehhez az előadásához nem visznek gyertyákat. Incenzálás, a nép üdvözlése, valamint a könyvnek keresztel való megjelölése elmarad. Csupán a szerep kéri előzőleg a miséző pap áldását, mint egyébként az Evangélium olvasása alkalmával.” (PS, 33.)

V. NAGYCSÜTÖRTÖK

- „Az olajszentelési mise, amelyet a püspök papjaival koncelebrál, és a szent krizmát meg a többi olajokat megszenteli, legyen annak a kap-

csolatnak a kifejezése, amelyben a papok Krisztus egyetlen papi hivatala következtében püspökükkel állnak. Erre a misére az egyházmegye minden részéből meg kell hívni a papokat, akik misézzenek együtt a püspökkel. Tanúként és segítőként szerepeljenek a krizma szentelésénél, mint ahogy mindennapi szolgálatukban is munkatársai és tanácsadói a püspöknek.

A híveket is hívni kell, hogy vegyenek részt ezen a szentmisén és járuljanak a szentáldozáshoz.

- A szent olajokat az egyes plébániákon vagy az utolsó vacsora emlékére tartott (nagycsütörtök esti) szentmise előtt, vagy más, alkalmas időben vegyék át. Ez alkalom arra, hogy a híveket a krizma és más szent olajok használata, valamint ezeknek a keresztyének életében való hatása és jelentősége tekintetében oktassuk.”

(PS, 35–36.)

A HÚSVÉTI SZENT HÁROMNAP

(SACRUM TRIDUUM PASCHALE)

„A föltámadás új ideje a húsvéti szent három naphból, mint fényforrásból beragyogja az egész liturgikus évet.”

(KEK, 1168.)

„Az Egyház az emberek megváltásának legnagyobb titkait évről évre azon a három napon ünnepli, amely az utolsó vacsora emlékére tartott nagycsütörtök esti szentmisétől Húsvétvasárnap Esti dicséretéig tart. Joggal hívják ezt az időszakot így: »Krisztus keresztre feszítésének, sirba tételének és feltámadásának három napja.« Nevezik a »Húsvéti Szent Háromnap«-nak is, mert ezalatt kerül bemutatásra és valósul meg Húsvét titka, azaz az Úr távozása ebből a világból az Atyához. Az Egyház ennek a szent titoknak liturgikus és szentségi jelekben való ünneplése által Krisztussal, a Vőlegénnyel bensőségesen egyesül.”

(PS, 38.)

Tudnivalók a Szent Háromnapról:

- „Nagypénteken a szigorú böjtöt és a hústól való megtartóztatást mindenütt meg kell tartani. Javasolt dolog ezt Nagyszombatra is kiterjeszteni, hogy az Egyház emelkedett és kitárult szívvel érkezzék az Úr feltámadásának örömébe.
- Nagypénteken és Nagyszombaton az Olvasmányos imaórát és a Reggeli dicséretet nyilvánosan, a közösséggel együtt ünnepeljük. A püspök – ha lehetséges –

saját székesegyházában vegyen részt rajta a papsággal és a néppel együtt.

– A Húsvéti Szent Háromnap méltó megünnepléséhez szükség van kellő számú segédkezőre és ministránsra; szolgálatukra pontosan ki kell képezni őket.

– A nép valamint a papok és más közreműködők énekének a nagyhéten és főként a Húsvéti Szent Háromnapon különleges jelentősége van.

– Ajánlatos, hogy a kisebb szerzetesi közösségek, legyenek papok vagy laikusok, valamint más közösségek, nagyobb templomokban vegyenek részt a Húsvéti Szent Háromnap ünnepségein.

Ha több kisebb plébánia egyetlen papra van bízva, amennyire lehetséges, a legnagyobb templomban gyűljenek össze a hívek, és ott üljék meg az ünnepeket. Ha ellenben egy papra két vagy több plébániát bízta, amelyekben nagyszámú hívő vesz részt az istentiszteleteken, és ezeket illő gondossággal és ünnepélyességgel meg lehet tartani, akkor meg szabad ismételni a Húsvéti Szent Háromnap ünneplését.”

(PS, 39–43.)

I. Nagycsütörtök esti szentmise:

AZ UTOLSÓ VACSORA EMLÉKÉRE

- „A Nagycsütörtök esti szentmisével »megkezdí az Egyház a Húsvéti Szent Háromnapot és megemlékezik az utolsó vacsoráról, amelyen Krisztus azon az éjszakán, amelyen elárultatott, szeretetből övéi iránt, akik a világban voltak, a kenyér és a bor színe alatt testét és véréát ajánlotta fel az Atyának, az apostoloknak ételül és

italul adta, s nekik és utódaiknak a papi hivatalban azt a megbízást adta, hogy azt mint áldozatot ajánlják fel.«

- A legteljesebb figyelmet kell azokra a titkokra fordítani, amelyeknek emlékezetét ebben a szentmisében ünnepeljük: az Eucharisztia és a papság megalapítására, valamint a testvéri szeretet parancsára. Ezekkel foglalkozzék ez alkalommal a homília is.
- Az utolsó vacsora emlékmisét este mondják, mégpedig abban az órában, amely az egész közösség részvétele számára a legalkalmasabb.
- Az Egyház legősibb hagyománya értelmében ezen a napon tilos minden olyan mise, amelyen a hívó közösség nincs jelen.
- A tabernákulum legyen a szentmise előtt teljesen üres. A hívek áldoztatásához szükséges ostyákat ezen a szentmisén kell konszekrálni. A konszekrálandó kenyér mennyisége legyen elég a nagypénteki áldoztatáshoz is.
- Az áldozás utáni könyörgés befejeztével körmenet van, amelynek során a Legméltóságosabb Oltáriszentséget a templomon át az őrzési helyére viszik. A keresztvivő megy elől, a gyertya- és a tömjénvivők követik. Közben a »*Pange lingua*« himnusz énekelik, vagy más, oltáriszentségi éneket. Az Oltáriszentség átvitele elmarad ott, ahol másnap Krisztus szenvedésének és halálának ünneplését nem tartják meg.

- Az Oltáriszentséget a tabernákulumba helyezzük és azt bezárjuk. Szentségmutatóba való kitétele nincs megengedve.”
(PS, 44–48. 54.)
- „Az őrzési helynek ne legyen »szent sír« formája. Kerüljük magát a »szent sír« kifejezést is! Az őrzési hely nem arra való, hogy az Úr temetését ábrázolja, hanem hogy az Eucharisztia kenyerét a nagypénteki áldozás céljára őrizze.” (PS, 55.) Ez a rendelkezés nem zárja ki a nagypénteki szent sír itthoni hagyományát. Legyen a szent sír egy másik helyen, vagy ha ezen a helyen van is, akkor a halott Jézus szoboralakját még ne tegyük ki Nagycsütörtökre, hanem csak Nagypénteken, Urunk szenvedésének ünnepi liturgiája után. Ha nem mozdítható könnyen, takarjuk le, és csak pénteken vegyük le róla a leplet, az Oltáriszentséget pedig pénteken ne vigyük oda, hanem a tabernákulumot hagyjuk nyitva.
- „Buzdítsuk a híveket, hogy a nagycsütörtöki szentmise után tartsanak a templomban éjszakai szentségimádást. Éjfél után [...] a szentségimádás minden külső ünnepélyesség nélkül történjék, mivel akkor már megkezdődött az Úr szenvedésének napja.
- A szentmise után van az oltárfosztás. A feszületeket, ha lehetséges, piros vagy viola színű lepellel takarják le, hacsak ez már meg nem történt a nagyböjt V. vasárnapja előtti

szombaton. A szentek képei előtt ne gyűjtsunk lámpákat.”

(PS, 56–57.)

AZ UTOLSÓ VACSORA EMLÉKÉRE

bemutatott szentmise menete:

1. Dicsőség („...mialatt éneklik, szólnak a harangok – ahol ez szokásos –, és ezután hallgatnak Húsvét éjszakájának *Dicsőségéig*”);
 2. „Homília után [...] ott, ahol a lelkipásztori megfontolások úgy ajánlják, elvégzik a lábmossa szertartását.”
 3. Hitvallás ebben a szentmisében nincs.
 4. Prefáció a legszentebb Oltáriszentségről, az I. Eucharisztikus imában saját részek vannak.
 5. Ma nem mondható a IV. Eucharisztikus ima, sem a különleges alkalmakra szólók.
 6. Olv.: Kiv 12,1–8.11–14; 1Kor 11,23–26; Jn 13,1–15
 7. Oltárfosztás (minden szöveg és különösebb szertartás nélkül).
 8. A kereszteket eltávolítjuk, vagy legalább leföldjük.
- „Az Esti dicséretet ma csak azok kötelesek elvégezni, akik az Utolsó vacsora esti miséjén nem vettek részt.” (*Az Imaórák Liturgiája*, II. kötet, 397. old.)
- Befejező imaóra: Vasárnap, II. Esti dicséret után.

- Az Esti dicséretben és a Befejező imaórában is a rövid olvasmányt követően válaszos ének helyett antifónát mondunk: *Krisztus engedelmes lett értünk a halálig.*
- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki nagycsütörtökön az ünnepi szentmise után a tabernákulumba tett Oltáriszentség előtt áhítattal elimádkozza a *Tantum ergo*-t.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 7, 1. § 2.)

II. NAGYPÉNTEK

- Ezen a napon az Egyház szigorú böjtöt tart.
- „Ajánlott ezen a napon az Olvasmányos imaórát és a Reggeli dicséretet a templomokban a nép részvételével tartani.” (PS, 62.)
- A Reggeli és Esti dicséretben, valamint a Befejező imaórában a rövid olvasmányt követően válaszos ének helyett antifónát mondunk: *Krisztus engedelmes lett értünk a halálig, mégpedig a kereszthalálig.*
- „Az Esti dicséretet ma csak azok kötelesek elvégezni, akik a délutáni szertartáson nem vettek részt.” (*Az Imaórák Liturgiája*, II. kötet, 419. old.)
- Befejező imaóra: Vasárnap, II. Esti dicséret után.
- „Ezen a napon, amikor »Krisztus, a mi húsvéti Bárányunk feláldoztatott«, az Egyház elmélkedik az Úrnak, az ő Jegyesének szenvedéséről, és keresztre előtt hódol. Eközben fontolgatja a

keresztén elszenderült Krisztus oldalsebéből való eredetét, és közbenjár az egész világ üdvösségéért.

- A legősibb hagyomány szerint az Egyház ma nem tart eucharisztikus ünnepet. A szentáldozást Krisztus szenvedésének és halálának ünneplése közben szolgáltatják ki a híveknek. A betegeknek, akik nem tudnak részt venni e nagypénteki liturgián, a nap bármely szakában el lehet vinni az Eucharisziát.
- Nagypénteket az egész Egyházban mint bűnbánati napot kell megülni, amelyen szigorú böjt és hústól való megtartóztatás van.
- Szentségek kiszolgáltatása ezen a napon szintén szigorúan tilos, kivéve a bűnbocsánat és a betegek kenetének a szentségét. Temetéseket ének, orgona- és harangszó nélkül lehet végezni.
- Krisztus szenvedésének és halálának ünneplése délután legyen, éspedig 15 óra körül. Lelkipásztori okból más időpont is választható, lehetőleg olyan, amikor a nép könnyebben össze tud gyűlni: akár mindjárt 12 óra után vagy este, de nem 21 óra után.
- A kijelölt olvasmányokat elejétől a végéig el kell olvasni. A válaszos zsoltárt és az evangélium előtti verset a szokásos módon éneklik. A Szent János evangéliuma szerinti szenvedéstörténetet ugyanúgy lehet énekelni vagy olvasni, mint Virágvasárnap. A passió után homília

következik. Ennek végén a pap rövid csendes imádságot ajánlhat a híveknek.

- Az egyetemes könyörgéseket az ókeresztény korból ránk hagyományozott minta szerint végezzék, mégpedig az imádságos kérések teljes terjedelmével, mivel Krisztus szenvedésének egyetemes hatására utalnak, aki az egész világ üdvösségeért függött a kereszten.
- A kereszt előtti hódolatnál használt feszület legyen nagy és jól látható. A *Misekönyv*ben megadott két forma bármelyikét lehet választani. Ezt a szertartást azzal az ünnepélyességgel végezzék, amely megváltásunk e titkát megilleti: a kereszt felmutatását kísérő papi felhívást és a hívek válaszát is énekelni kell.
- A személyes hódolat ennek az ünnepnek lényeges eleme, ezért minden egyes hívőnek meg kell adni a lehetőséget, hogy kifejezze hódolatát a szent kereszt előtt. Ha igen nagy a hívek száma, alkalmazható az együttes kereszthódolat szertartása.

Csak egyetlen keresztet szabad használni a hódolat céljára, mert a jel valódisága ezt kívánja.”

(PS, 58–61. 63. 66–69.)

AZ ÚR SZENVEDÉSÉNEK ÜNNEPLÉSE

1. Igeliturgia.

Egyetemes könyörgések.

2. Hódolat a Szent Kereszt előtt.

3. Áldozási szertartás, benne elmarad a békecsók.

- „Teljes bűcsút nyerhet az a hívő, aki 1. áhítattal részt vesz nagypénteken a liturgiában és a kereszt imádásában; 2. elvégzi a keresztutat, vagy amikor a Szentatya végzi a keresztutat, televízión, vagy rádión, vagy világhálón (a szerk.) keresztül lélekben áhítattal csatlakozik hozzá.” (A Bűcsúk Kézikönyve, Bűcsúengedélyek, 13. 1.)

III. NAGYSZOMBAT

- A Reggeli és Esti dicséretben, valamint a Befejező imaórában a rövid olvasmányt követően válaszos ének helyett antifónát mondunk: *Krisztus engedelmes lett értünk a halálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta őt, és olyan nevet adott neki, amely fölségebb minden névnél.*
- Befejező imaóra: Vasárnap, II. Esti dicséret után, „amelyet ma csak azok kötelesek elvégezni, akik a Húsvéti vigília szertartásán nem vesznek részt.” (Az Imaórák Liturgiája, II. kötet, 448. old.)
- „A mai napon az Egyház tartózkodik a szentmiseáldozat bemutatásától. A szentáldozás csak

mint szent útravaló szolgáltatható ki. El kell maradnia a házasság, valamint más szentségek kiszolgáltatásának, kivéve a bűnbocsánat szentségét és a betegek szentségét.” (PS, 75.)

- „A hívek tisztelete számára felállítható a templomban Krisztusnak egy képe – amint a kereszten függ, a sírban pihen vagy leszáll a halál országába – amely a Nagyszombat titkát szemlélteti, vagy akár a Fájdalmas Anya egy ábrázolása.
- Azokat az ünnepélyes szokásokat és hagyományokat, amelyeket ezen a napon tartottak, amikor még elővételezték az ünnepet, éjszaka vagy Húsvét napján kell megtartani.”

(PS, 74. 76.)

HÚSVÉTI IDŐ

„[...]A Húsvét nem egyszerűen egy ünnep a többi között, hanem az »ünnepnapok ünnepnapja«, »az ünneplések ünneplése«, mint ahogy az Eucharisztia a szentségek szentsége (a nagy szentség). Szent Atanáz »a nagy vasárnapnak« nevezi, mint ahogy a szent hetet Keleten (és Magyarországon is) »Nagy Hétnek« nevezik. A föltámadás misztériuma, melyben Krisztus megsemmisítette a halált, hatalmas erejével áthatja a mi régi időnket, mindaddig, amíg minden alá nem lesz vetve Krisztusnak. (KEK, 1169.)

„A húsvéti gyertya helye vagy az ambó mellett, vagy az oltár mellett van. A húsvéti időnek minden nagyobb liturgikus ünnepségre meggyújtják egészen Pünkösdvasárnapig, legyen az mise, Reggeli vagy Esti dicséret.” (PS, 99.)

I. HÚSVÉTVASÁRNAP, URUNK FELTÁMADÁSA – FÜ nyolcaddal

- „A legősibb hagyomány szerint a Húsvét éjszakája »az Úrért való virrasztás éjszakája«. Az az éjszakai virrasztás, amelyet ekkor tartanak, emlékezés arra a szent éjszakára, amelyen az Úr feltámadt, és ezért »minden éjszakai virrasztás anyjának« tekintik. Ezen az éjszakán imádkozva várja az Egyház az Úr

feltámadását, és a keresztség, a bérmlás és az Eucharisztia szentségével ünnepli.” (PS, 77.)

HÚSVÉTI VIGÍLIA

- „A Húsvét éjszakájának teljes liturgiája éjjel történik. Ne kezdődjék a sötétség beállta előtt, és ne végződjen a vasárnap hajnali pirkadat után.¹

Ezt az éjszakai virrasztást az Úr második eljövetele várásának is szenteljük.”

(PS, 78. 80.)

- „Ennek a vigíliának menete a következő: Rövid *lucernarium* – fényünnepség – után (ez a [...] vigília első része) az Egyház – bízva Isten szavában és ígéretében – arról elmélkedik, hogy mily nagy csodatetteket művelt az Úr kezdetől fogva népével (ez a második rész, az igeliturgia), egészen addig, amíg a feltámadás napjának közeledtével a keresztségben újjászületett új tagjaival együtt (ez a harmadik rész) meghívást nyert ahhoz az asztalhoz, amelyet halála és feltámadása által terített népének az Úr (negyedik rész).
- Aki részt vesz az éjszakai misén, ismét megáldozhat a második húsvéti misében.

¹ „A MKPK 2001. évi ad limina látogatása során az *Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció* a magyar püspököknek a húsvéti vigília időpontjára vonatkozó kérdésére válaszolva hozzájárult, hogy a kialakult hagyomány miatt – ahol lelkipásztori okból indokoltnak látszik – továbbra is kezdődhessen a szertartás az általános előírásnál korábbi időpontban.” (MKPK Titkársága, 740/2009. Bp. 2009. júl. 15.)

- Aki az éjszakai misét mondja, vagy azon koncelebrált, a húsvét második miséjét is elmondhatja vagy koncelebrálhatja.
- A pap és a segédkezők úgy öltöznek fel, mint a miséhez szokás, fehér színű ruhába.

Elegendő számú gyertyáról kell gondoskodni a vigílián részt vevő valamennyi hívő számára.”

(*Misekönyv*, 241. old.)

- „Azt a körmenetet, amellyel a nép bevonul a templomba, csupán a húsvéti gyertya fénye vezesse.

A húsvéti gyertyáról kell meggyújtani a többi gyertyát, amelyeket mindannyian (akolitusok, aszisztencia és a nép) a kezükben tartanak. Eközben még nincs villanyvilágítás

- A diakónus elénekli a húsvéti örömeiket. Ha nincs diakónus, és maga a pap sem tudja a húsvéti örömeiket elénekelní, rábízható egy énekesre.
- A [...] húsvéti éjszakai szertartásnak hét ószövetségi [...], valamint két újszövetségi olvasmánya van. Ahol csak lehetséges, olvassuk el az összes olvasmányt, hogy az éjszakai virrasztásnak a jellege, amely szükségszerűen hosszabb időtartamot feltételez, megmaradjon.

Ahol pedig a lelkipásztori körülmények azt követelik, hogy az olvasmányoknak ezt a számát csökkentsük, vegyünk legalább három olvasmányt az Ószövetségből, és pedig a Törvény könyveiből és a prófétákból. A Kivonulás könyve 14. fejezetének olvasása a hozzá tartozó

kantikummal együtt viszont nem hiányozhat.

- Az ószövetségi szövegek értelmezése az Újszövetségen alapul. Ezt a könyörgés világosítja meg, amelyet a pap minden olvasmány után elmond.

Minden olvasmány után éneklik a válaszos zsoltárt. A közösség a válaszverssel felel. Gondosan kerülendő, hogy a zsoltárokat más, talán értéktelen énekekkel helyettesítsék.

- Az ószövetségi olvasmányok után a »Dicsőség«-et éneklik, és megszólalnak a harangok, ahol ez szokásos. Ezután következzen a könyörgés, és így térünk rá az újszövetségi olvasmányokra.”

(Vö. PS, 83–87.)

A szentlecke után „mindenki feláll és a pap ünnepélyesen elkezd az »Allelujá«-t. Az Úr feltámadásának az evangélium szavaival való hirdetése az egész igeliturgia csúcspontja. Az evangélium után homília következik, amely – ha rövid is – nem maradhat el.

- A húsvéti éjszaka harmadik része a keresztelési ünnepség. Krisztus pászkáját és a miénket most szentségi módon ünnepeljük. Azokban a templomokban, amelyekben keresztkút van, ez teljesen kifejezésre jut, különösen akkor, amikor felnőttek részesednek a beavatás szentségeiben, vagy legalább gyermekeket keresztelnek. Ha nincs keresztségre jelentkező, a plébániatemplomokban akkor is van keresztvíz-szentelés. Ha ez

a szentelés nem a keresztkútnál történik, hanem a pap térségében, a keresztvizet később a keresztkúthoz viszik, és ott őrzik az egész húsvéti idő alatt. Ahol azonban nem terveznek keresztelést és keresztvízszentelést sem, ott a keresztségre emlékezve vizet szentelnek, és ezzel meghintik a népet.

- Ezután történik a keresztségi fogadás megújítása. A hívek állnak, kezükben égő gyertyát tartanak és felelnek a feltett kérdésekre. A pap végigmegy a templomon és meghinti a közösséget, mialatt mindnyájan ezt az antifónát éneklik: *»Vízforrást láttam fakadni«* vagy más, a keresztség jellegének megfelelő éneket.
- A húsvét éjjeli liturgiának negyedik része az Eucharisztia ünneplése. Ez a csúcspontja is, hiszen ez a húsvéti szentség, Krisztus kereszthalálának emlékezete, a feltámadt Krisztus jelenléte, az Egyházba való beavatás betetőzése, és az örök Húsvét elővételezése.”

(Vö. PS, 87–90.)

A HÚSVÉTI VIGÍLIA menete

fehér † **Mise:** saját.

I.) Fényünnepség:

1. Tűzszentelés,
2. A húsvéti gyertya megáldása, és bevonulás vele a templomba,
3. Húsvéti Örömének (gyertya a hívek kezében)

→

II.) Igeliturgia:

4. Ószövetségi olvasmányok a válaszos
zsoltárakkal és könyörgésükkel:

Olv.: Ter 1,1–2,2

(v. rövidebben: Ter 1,1.26–31a);

Ter 22,1–18

(v. rövidebben: Ter 22,1–2.9a.10–13.15–18);

Kiv 14,15–15,1; (nem hagyható ki!)

Iz 54,4a.5–14;

Iz 55,1–11;

Bár 3,9–15.32–4,4;

Ez 36,16–17a.18–28;

5. Oltár gyertyáinak meggyújtása,
Dicsőség (megszólal az orgona és
a harangok)

6. Könyörgés,

7. Szentlecke: Róm 6,3–11

8. Alleluja,

9. Evangélium: Mt 28,1–10

10. Homília,

III.) A keresztség liturgiája:

11. Mindenszentek Litániája,

12. Víz megáldása,

13. Keresztségi ígértet megújítása,
(égő gyertya a hívek kezében)

14. nép meghintése a megáldott vízzel,

15. Egyetemes könyörgések,

(Ha nincs kereszteleés és keresztkutat sem kell megáldani, akkor:

11. vízmegáldás,
12. keresztségi ígéret megújítása,
(égő gyertya a hívek kezében)
13. nép meghintése a megáldott vízzel,
14. egyetemes könyörgések.)

IV.) Az Eucharisztia liturgiája:

A szokott módon történik.

Az I. húsvéti prefációt imádkozzuk.

Az I. Eucharisztikus imában húsvéti betétek vannak ezen az ünnepen.

A IV. Eucharisztikus ima nem mondható, sem a különleges alkalmakra valók.

Feltámadási körmenet tartható a húsvéti vigília után, vagy Húsvétvasárnap az ünnepi szentmisét követően is. Rendjét lásd: *Praeurator*, 153–159. old.

- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki húsvét vigíliáján vagy kereszteleésének évfordulóján bármely jóváhagyott formulával megújítja keresztségi ígéreteit.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsú-engedélyek*, 28. 1. §)
- „A Húsvéti vigília helyettesíti az Olvasmányos imaórát.” (*Az Imaórák Liturgiája*, II. kötet, 449. old.)
- „A húsvétvasárnapi szentmisét a legteljesebb ünnepélyességgel kell megtartani. Mint bűnbánati cselekmény ma azzal a vízzel való meg-

hintés ajánlatos, amelyet húsvét éjjelén szenteltek meg. Közben a »*Vízforrást láttam fakadni...*« antifónát, vagy más, keresztségre utaló éneket énekelnek. Ezzel a szenteltvízzel töltik meg aztán a templomajtók mellett lévő szenteltvíztartókat.» (PS, 97.)

- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki a pápa *Urbi et Orbi* áldását [...] áhítattal fogadja, akkor is, ha fizikailag nincs jelen, de a szertartást televízió vagy rádió, vagy világhálón (a szerk.) keresztül áhítattal követte.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 4.)

Tudnivalók Húsvét nyolcadára:

- A zsolozsmát és a szentmisét minden nap a nyolcadról imádkozzuk; az ezekre a napokra eső szentek ünneplése elmarad, a főünnep pedig a *Direktórium* által meghatározott dátumra kerül áthelyezésre.
- A nép elbocsátásához a nyolcad során hozzáadjuk a kettős alleluját.
- A nyolcad során a zsolozsma minden Olvasmányos imaórájában van *Te Deum*.
- A szentmisében az I. húsvéti prefációt imádkozzuk. A IV. és a különleges alkalmakra szóló Eucharisztikus imák ezeken a napokon nem mondhatóak.
- Hitvallás csak vasárnap, Dicsőség minden nap van.
- Húsvétvasárnapot követően a szekvencia tetszés szerint vehető.
- A nyolcad során temetési mise mondható (vasárnapok kivételével).

- Rituális misék, votív és különféle alkalmakra szóló misék ezeken a napokon nem vehetők.

II. HÚSVÉT 2. VASÁRNAPJA – AZ ISTENI IRGALMASSÁG VASÁRNAPJA

- Az *Apostoli Paenitentiaría* 2002. jún. 29-én kelt dekrétuma szerint teljes bűcsú nyerhető ezen a napon, a szokásos feltételek mellett.

Tudnivalók Húsvét nyolcada után:

- A húsvéti gyertya továbbra is az ambó, vagy az oltár mellett van egészen Pünkösdvasárnapig. (Vö.: PS, 99.)
- Ha komoly igény vagy lelkipásztori érdek úgy kívánja, a néppel végzett misékben – a templomigazgató vagy a miséző pap megítélése szerint – a húsvéti idő köznapijain vehető különféle alkalmakra szóló vagy votív mise. Húsvét vasárnapjain azonban az ordinárius rendeletére sem végezhetők ezek a misék. (Vö.: RMÁR, 374., 376.)
- Egyszerű megemlékező gyászmisék nem mondhatók. (Vö.: RMÁR, 381.)

III. Április utolsó vasárnapja:

- Ma könyörgőnap van a jó termésért. Az egyetemes könyörgések szándékai között imádkozunk ezért is.

→

- A jó termésért könyörgés és körmenet tartható („Búzaszentelő”). Rendjét lásd: *Praeerator*; 160–174. old.

IV. Május

- Kiváltképpen májusban, a Szűzanyának szentelt hónapban imádkozzuk a Loretói litániát. Rendjét lásd: *Praeerator*; 40–42. old.
- „Nem szabad olyan szentségkitételt tartani, mely egyedül a szentségi áldásért van.” (*Praeerator*; 56. old)

V. HÚSVÉT 4. VASÁRNAPJA

- Ma könyörgőnap van papi hivatásokért. Az egyetemes könyörgések szándékai között imádkozunk papi hivatásokért is.

VI. HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA

- Ma van a Tömegtájékoztatás világnapja. Az egyetemes könyörgések szándékai között imádkozunk a tömegtájékoztatásban dolgozókért is.

VII. Pünkösdi vigíliája

- „Ajánlatos a pünkösdi előesti misét éjszakai virasztással folytatni. Ez persze ne irányuljon a keresztségre, mint Húsvét éjszakáján, hanem inkább állhatatos imádságra az apostolok és tanítványok példája nyomán, akik »egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak Máriával, Jézus anyjával«, és várták a Szentlelket.” (PS, 107.)

VIII. PÜNKÖSDVASÁRNAP – FÜ

- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki templomban vagy kápolnában áhítattal részt vesz a [...] *Veni Creator* himnusz ünnepélyes éneklésében vagy elmondásában Pünkösöd ünnepén.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsú- engedélyek*, 26. 1. §. 1.)
- „A húsvéti idő a mai nappal befejeződik, eloltják a húsvéti gyertyát, amelyet célszerű ezután a keresztelőkápolnába, illetve a keresztkút mellé helyezni, hogy keresztelesek alkalmával meggyújtva, a megkereszteltek gyertyáit erről lehessen meggyújtani.
- „Ahol Pünkösöd utáni hétfőn vagy esetleg kedden is a hívek nagyobb számban szoktak misére jönni, mondható a pünkösdvasárnapi mise, vagy a Szentlélekről szóló mise.” (*Misekönyv*, 300. old.)

IX. Június

- Ahol szokásban van, júniusban végezhető a Jézus Szent Szívének litániája, amelynek rendjét lásd: *Praeorator*, 29–31. old.
- „Nem szabad olyan szentségkitételt tartani, mely egyedül a szentségi áldásért van.” (*Praeorator*, 56. old)

ÉVKÖZI IDŐ

I. KRISZTUS SZENT TESTE ÉS VÉRE, ÚRNAPJA – FÜ

- „Teljes bűcsút nyerhet az a hívő, aki templomon belül vagy azon kívül végzett szentséges körmeneten, elsősorban az úrnapi körmeneten áhíttattal részt vesz.” (*A Bűcsúk Kézikönyve, Bűcsűengedélyek*, 7. 1. § 3.)
- Az Úrnapi körmenet végzésének rendjét lásd: *Praeurator*, 174–183. old.

II. JÉZUS SZENT SZÍVE – FÜ

- „Teljes bűcsút nyerhet az a hívő, aki Jézus Szentséges Szívének ünnepén nyilvánosan elimádkozza az *Urunk Jézus! Az emberekre árasztott... kezdetű engesztelő imádságot*. Ugyanazzal az imádsággal más körülmények között részleges bűcsút nyerhet.” (*A Bűcsúk Kézikönyve, Bűcsűengedélyek*, 3.)

III. Augusztus 15. – SZŰZ MÁRIA MENNYBEVÉTELE – FÜ

- Amennyiben e nap péntekre esik, a CIC felment a bűnbánati nap tartása alól.

IV. Szeptember utolsó vasárnapja – A SZENTÍRÁS VASÁRNAPJA

- Ma van a Szentírás vasárnapja. A szentbeszédben hívjuk fel rá a figyelmet.

A hívek Szentírásainak megáldása végezhető az áldozás utáni könyörgést követően. Lásd: *Praeorator*, 150–151. old.

V. Október

- Kiváltképpen októberben imádkozzuk közösen a Rózsafűzért. Rendjét lásd: *Praeorator*, 74. old.
- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki a rózsafűzért templomban vagy kápolnában, családban, szerzetesi közösségben, jámbor társulatban vagy jámbor szándékkal együttlévők közösségében elimádkozza.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 17.)
- „Nem szabad olyan szentségkitételt tartani, mely egyedül a szentségi áldásért van.” (*Praeorator*, 56. old)

VI. Október első vasárnapja

- Ma terménybetakarítási hálaadás tartható, amelynek rendjét lásd: *Praeorator*, 147. old.

VII. Október utolsó előtti vasárnapja – A MISSZIÓK VASÁRNAPJA

- Ma van a Missziók vasárnapja. Az egyetemes könyörgések szándékai között imádkozzunk a missziókban szolgálókért is.

**VIII. November 1. – MINDENSZENTEK ÜNNEPE
– FÜ – Parancsolt ünnep!**

- „Csak a tisztítótűzben szenvedő lelkek javára fordítható teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki
1. november 1-től 8-ig áhítatos lélekkel temetőt látogat, s legalább lélekben imádkozik az elhunytakért (mind a nyolc napon elnyerhető);
2. aki halottak napján, XI. 2-án (vagy az ordinárius engedélyével a megelőző vagy következő vasárnapon vagy Mindenszentek napján) templomot vagy kápolnát áhítattal meglátogat, s egy Miatyánkot és egy Hiszekegyet elimádkozik.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 29. 1. §.)
- Amennyiben e nap péntekre esik, a CIC felment a bűnbánati nap tartása alól.

**IX. KRISZTUS, A MINDENSÉG KIRÁLYA –
FÜ**

- Az elmúlt egyházi évért ezen a napon hálaadást végzünk: A Jézus Szíve litániát követően elimádkozzuk a felajánló imádságot Jézus Szívéhez. Rendjét lásd: *Praeorator*, 29. és 64. old.
- „Teljes búcsút nyerhet az a hívő, aki Krisztus Király ünnepén nyilvánosan elimádkozza az *Úr Jézus, az emberi nem Megváltója, tekints reánk...* kezdetű felajánló imát. Ugyanezzel az imádsággal más körülmények között részleges búcsút nyerhet.” (*A Búcsúk Kézikönyve, Búcsúengedélyek*, 2.)

JEGYZETEK

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

TARTALOM

Előszó helyett —	3	
Rövidítések —	5	35 — A Szent Háromnap
A szentmise —	7	36 — Nagycsütörtök esti szentmise
A zsoltosma —	13	40 — Nagypéntek
A búcsúk —	18	43 — Nagyszombat
Adventi idő —	21	46 — Húsvét vigíliája
Advent utolsó hete —	22	51 — Húsvétvasárnap
December 24. —	23	52 — Húsvét nyolcada
Karácsony nyolcada —	24	53 — Húsvét 2. vasárnapja — Húsvét nyolcada után
December 25. —		— Április utolsó vasárnapja
A Szent Család ünnepe —	25	54 — Május — Húsvét 4. vasárnapja — Húsvét 6. vasárnapja — Pünkösöd vigíliája
December 27. —		55 — Pünkösödvásárnap — Június
December 31. —	26	56 — Úrnapja — Jézus Szent Szíve — Augusztus 15. — Szeptember utolsó vasárnapja
Január 1. —		57 — Október — Október 1. vasárnapja — Október utolsó előtti vasárnapja
Karácsonyi idő köznapjai —	27	58 — November 1. — Krisztus a mindenség Királya
Január 6. —		59 — Jegyzetek
Évközi idő —	28	
Évközi 2. vasárnap —		
Imahét a keresztyének egységéért —	29	
Február 2. —		
Február 3. —		
Február 11. —		
A nagyböjtöt megelőző vasárnap —		
Nagyböjti idő —	30	
Hamvazószerda —	32	
Nagyböjt 1. vasárnapja —		
Nagyböjt 5. vasárnapja —		
Virágvasárnap —	33	
Olajszentelési mise —		

